

معرفی منطقه حفاظت شده زاو و بررسی اهمیت زیست شناختی و اقتصادی و اجتماعی آن

زهرا محمدزاده¹، غلامرضا سبزقبایی^{2*}، سیده سولماز دشتی³

1. کارشناس ارشد ارزیابی و آمایش سرزمین، دانشگاه صنعتی خاتم الانبیاء (ص) بهبهان

a.mohammadzadeh1990@gmail.com

2. استادیار گروه محیط زیست، دانشکده منابع طبیعی و محیط زیست، دانشگاه صنعتی خاتم الانبیاء (ص) بهبهان

grsabz1@gmail.com

3. استادیار گروه محیط زیست، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اهواز

solmazdashti@gmail.com

چکیده

در دهه های اخیر شکنندگی بوم سازگان ها و اهمیت و نقش مستقیم و غیر مستقیم آنها در بقا و پیشرفت انسان بر روی کره خاک برای عموم پژوهشگران علوم طبیعی مسلم و محرز است. شناسایی و حفاظت از این مناطق و حفظ یکپارچگی کارکردهای اکوسیستم ها علاوه بر حفظ ذخایر گیاهی و جانوری به توسعه پایدار و استفاده نسل های حاضر و آتی از این منابع ارزشمند منجر می شود. منطقه حفاظت شده زاو که زون بافر پارک ملی گلستان نیز می باشد، دارای اهمیت بیولوژیکی و اقتصادی و اجتماعی نسبتا قابل قبولی بوده و باید با مدیریتی درست و کارآمد مورد حفاظت قرار بگیرد تا علاوه بر حفظ خود، از پارک ملی گلستان، قدیمی ترین پارک ملی ایران نیز محافظت به عمل آورد.

کلمات کلیدی: زاو، اهمیت زیست شناختی، پارک ملی گلستان، اهمیت اقتصادی و اجتماعی.

1-مقدمه

رشد بی سابقه جمعیت جهان در دهه های اخیر و نیاز روزافزون به برآوردن مایحتاج این جمعیت فزاینده، به ناگزیر باعث دست اندازی هر چه بیشتر انسان به بوم سازگان های کره زمین گردیده است، تا جایی که حتی بسیاری از مناطق حساس و آسیب پذیر نظیر بوم سازگان های مناطق حاره و توندرا ایمن نمانده اند. این در حالیست که نتایج مطالعات بوم-شناختی در دهه های اخیر تاکید کننده شکنندگی این بوم سازگان هاست و اهمیت و نقش مستقیم و غیر مستقیم آنها را در بقا و پیشرفت انسان بر روی کره خاک برای عموم پژوهشگران علوم طبیعی مسلم و محرز است [1]. مناطق حفاظت شده یکی از مهمترین ابزارهای حفاظت جهت حفظ تنوع زیستی و خدمات اکوسیستم ها هستند [2][3]. و در صورتی که به طور موثر ارائه شوند می توانند مزایای محیط زیستی و اقتصادی و اجتماعی ارائه دهند [3]. یک منطقه حفاظت شده، ناحیه ای خشک یا دریایی است که برای حفاظت و نگهداری تنوع بیولوژیکی منابع طبیعی و فرهنگی اختصاص می یابد و با ابزار قانونی یا دیگر ابزار موثر، مدیریت می شود [4]. حفاظت پایدار و مستمر از الگوهای معرف انتخاب شده و ارتقاء کیفی و کمی آنها به عنوان تنها نمونه های بازمانده از تنوع سیستم های طبیعی و حفظ یکپارچگی کارکردهای اکوسیستم ها، حفظ ذخایر توارثی و تنوع آنها در زیستگاه های طبیعی از یکسو و حمایت از گونه های در معرض خطر انقراض در برابر کلیه عوامل موثر انسانی برای استفاده های نسل حاضر و آتی از سوی دیگر، هدایت بهره برداری ها از منابع تجدید پذیر بر اساس ضوابط محیط زیستی و مقایسه تطبیقی مناطق مورد بهره برداری با نمونه های شاهد و حفاظت شده، کاربست عملی مفهوم حفاظت و استفاده از قابلیت های چند جانبه آموزشی، تفرجگاهی، علمی، فرهنگی و پژوهشی هدف های اولیه احداث مناطق